

עפ"ת 58579/12/18 - רם וייס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 58579-12-18 וייס נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

לפני:

כב' השופט שמואל בורנשטיין, אב"ד

כב' השופטת דבורה עטר,

כב' השופטת מיכל ברק נבו

המערער רם וייס

נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

פתח דבר

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט לתעבורה בפתח תקווה, מיום 19.11.18, בתיק גמ"ר 6006-07-14, בגדרו הורשע המערער על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בגרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א - 1961 ובנהיגה בקלות ראש שגרמה לתאונה בה נחבל אדם וניזוק רכוש - לפי סעיפים 2(62) ו-2(38) לפקודה זו.

2. על המערער נגזרו העונשים הבאים:

- א. מאסר בפועל למשך חודשיים לנשיאה בעבודות שירות;
- ב. מאסר על תנאי של 12 חודשים לבל יעבור במשך 3 שנים עבירה בה הורשע או עבירה של נהיגה בזמן פסילה;
- ג. פסילת רישיון הנהיגה בפועל לצמיתות;
- ד. פסילת רישיון הנהיגה על תנאי של 12 חודשים לבל יעבור במשך 3 שנים עבירה בה הורשע ו/או עבירת תוספת ראשונה או שניה של פקודת התעבורה;
- ה. פיצוי למשפחת המנוח בסך של 25,000 ₪;
- ו. קנס בסך של 5,000 ₪.

3. בסופו של יום נסוב הערעור על רכיב הפסילה בפועל שגזר בית משפט קמא, תוך סטייה מהסדר הטיעון שנערך בין הצדדים.

ההליך בבית משפט קמא

4. על פי עובדות כתב האישום שהוגש כנגד המערער, ביום 28.2.14 בשעה 14:30 לערך, נהג ברכב פרטי, בכביש 553 בק"מ 7 (סמוך ליישוב תל מונד) כשלצדו ישוב בנו (להלן: "**הבן**"). מסיבה שאינה ידועה, סטה המערער עם רכבו שמאלה, חצה קו הפרדה רצוף והתנגש בעוצמה עם דופן שמאלית קדמית של רכבו בדופן שמאלית קדמית של רכב פרטי הנהוג בידי ולדימיר בודרנקו ז"ל (להלן: "**המנוח**"). כתוצאה מהתאונה נפגע המנוח באורח קשה, פונה לקבלת טיפול בבית חולים ונפטר מפצעיו 3 ימים לאחר מכן. כמו כן נחבלו בתאונה המערער והבן, וכן נגרמו נזקים לכלי הרכב.

5. המערער הודה מלכתחילה בעובדות כתב האישום. בצד האמור טען לאי אחריות פלילית מחמת העדר שליטה והתיק נקבע לשמיעת ראיות. פרשת התביעה נשמעה במלואה ובמסגרת פרשת ההגנה נשמעה עדות המערער והוגשו חוות דעת מומחי ההגנה. טרם שמיעת עדותם של המומחים הודיעו הצדדים לבית משפט קמא על עריכת הסדר טיעון ועתרו לדחיית הדיון להצגת רכיביו, על מנת לאפשר למשפחת המנוח שהתנגדה לעריכתו, למצות את זכויותיה במסגרת עתירה שהגישה לבית המשפט הגבוה לצדק להורות על ביטולו (בג"ץ 625/18). ביום 5.7.18 ניתן פסק דין הדוחה ברוב קולות את העתירה (להלן: "**פסק הדין בבג"ץ**") ובמועד הדיון הנדחה הוצג הסדר הטיעון, בגדרו עתרו הצדדים במשותף להטיל על המערער מאסר בפועל למשך חודשיים לנשיאה בעבודות שירות; מאסר על תנאי, פסילה בפועל למשך 7 שנים; פיצויים למשפחת המנוח וקנס.

גזר הדין של בית משפט קמא

6. בית משפט קמא עמד על חומרת העבירות בהן הורשע המערער ועל הצורך בהשתתפות עונשי מאסר בפועל, לריצוי מאחורי סורג ובריאח ופסילה למשך שנים, עקב הפגיעה בערך העליון של קדושת החיים, ובשל הצורך לתרום למלחמה בנגע תאונות הדרכים.

7. בהינתן הסדר הטיעון נדרש בית משפט קמא לשאלה האם ראוי לכבדו ובא לכלל מסקנה כי ההסדר הינו סביר בנסיבות העניין, נותן ביטוי לכשלים הראייתיים והענישה המוסכמת עונה על תכלית הענישה, **למעט** רכיב הפסילה בפועל, שהעונש המוסכם בעניין זה אינו מקיים את האינטרס הציבורי.

8. בנימוקיו לקבלת הסדר הטיעון עמד בית משפט קמא על נסיבותיו החריגות של התיק אשר השליכו על דרגת רשלנותו של המערער, ובכללן הקשיים הראייתיים המהותיים אשר התעוררו במהלך שמיעת הראיות, והכל בראי החלטת בג"ץ אשר דחה ברוב קולות את העתירה שהוגשה כנגד הסדר הטיעון.

9. בית משפט קמא זקף לזכותו של המערער את העובדה שהודה ונטל אחריות, וכן את היותו נטול עבר פלילי. בית משפט קמא התרשם כי נהיגתו הרשלנית באירוע התאונה הטראגית נושא תיק זה הינה חריגה לאופן נהיגתו הזהירה בדרך כלל, שכן בעוד שהמערער נוהג משנת 1973, לחובתו 4 הרשעות קודמות בלבד מסוג ברירת משפט, כשהאחרונה בשנת 2011.

עוד ראה בית משפט קמא בהליך הפלילי הממושך אשר התנהל כנגד המערער משום גורם הרתעתי.

10. את ההחלטה לסטות מהסדר הטיעון ברכיב הפסילה סמך בית משפט קמא בעיקר על מצבו הבריאותי המורכב של המערער, הסובל ממגוון מחלות וסימפטומים המהווים סיכון משמעותי למשתמשי הדרך ואף למערער עצמו, ככל שאחד מהאירועים הבריאותיים מהם סובל יתרחשו בעת נהיגה.

11. בית משפט קמא הדגיש כי רכיב הפסילה על פי הסדר הטיעון אינו נותן מענה למסוכנות הנובעת מהמשך נהיגתו של המערער, וכי אין בבדיקות במכון הרפואי לבטיחות בדרכים (להלן: "המרב"ד"), אותן יצטרך לעבור המערער לכשיבקש להשיב את רישיונו בתום תקופת הפסילה, משום מענה לאירועים הרפואיים העתידיים אשר עלולים להתרחש בפתאומיות וללא כל אזהרה.

על כן ביכר בית משפט קמא את ההגנה על האינטרס הציבורי על פני כיבוד הסדר הטיעון, ומצא להשית על המערער פסילה לצמיתות מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה.

נימוקי הערעור

12. נטען כי בית משפט קמא סטה מהסדר הטיעון, ברכיב הפסילה, בניגוד להלכה הנוהגת בדבר כיבוד הסדרי טיעון והגם שהביע דעתו כי הסדר הטיעון בדין יסודו ויש בו כדי להשיג את תכלית הענישה.

13. עוד נטען כי טעה בית משפט קמא משנימק את חריגתו מהסדר הטיעון בכך שאינו נותן מענה למסוכנות הנובעת מהמשך נהיגתו של המערער, נוכח מצבו הבריאותי. זאת, שכן עניין זה יישקל בבוא העת, על ידי הגורמים הרפואיים המוסמכים במרב"ד.

14. בהקשר למצב הרפואי נטען כי שגה בית משפט קמא משסמך ידיו, בניגוד להלכה הנוהגת, על קביעות עובדתיות ו/או רפואיות שלא בא זכרן בעובדות כתב האישום, בלא כל ביסוס ראיתי ואף יחס להן משנה חומרה.

15. בנוסף, שגה בית משפט קמא משסטה מהסדר הטיעון, חרף פסק הדין בבג"ץ, אשר בחן את הסדר הטיעון ומצא אותו ראוי.

16. רכיב הפסילה לצמיתות שהטיל בית משפט קמא, תוך סטייה קיצונית מהסדר הטיעון, חורג לחומרה מעקרון ההלימה וממדיניות הענישה הנוהגת. נוסף על כך, אינו עולה בקנה אחד עם קביעותיו בדבר שיקולי הענישה לקולא, ובכללם מידת רשלנותו של המערער, עברו התעבורתי המתון והודאתו תוך נטילת אחריות על מעשיו.

17. נטען בנוסף, כי ככל שסבר בית משפט קמא כי סיבת התאונה נעוצה במצבו הרפואי של המערער, באופן המצדיק השתת פסילה לצמיתות, שומה היה עליו להימנע מלהרשיע את המערער על סמך הודאתו.

18. לסיכום, ביקש המערער לכבד את הסדר הטיעון כך שמשך הפסילה יועמד על 7 שנים, החל מיום הפסילה המנהלית.

עמדת המשיבה

19. ב"כ המשיבה הצטרפה לעמדת ב"כ המערער כי היה מקום לאמץ את הסדר הטיעון ועתרה לבית המשפט לכבדו ולהטיל על המערער על פיו, פסילה למשך 7 שנים. לדבריה, החשש שהביע בית משפט קמא, מהמסוכנות הנשקפת מהמשך נהיגתו של המערער, לאחר תום תקופת הפסילה, שעמד בבסיס הטלת פסילה לצמיתות, יקבל מענה בבדיקת מצבו הרפואי של המערער טרם השבת רישיון הנהיגה שלו, על ידי הגורמים הרלוונטיים.

דין והכרעה

20. כאמור לעיל, המערער הודה בעובדות כתב האישום במסגרת הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, בגדרו הוסכם הן על רכיב המאסר והן על רכיב הפסילה. בית משפט קמא מצא לכבד את רכיב המאסר המוסכם אך סטה מהסדר הטיעון באשר לרכיב הפסילה, וחלף פסילה למשך 7 שנים, כהסכמת הצדדים, השית עליו פסילה לצמיתות.

21. גם בערעור שלפנינו עתרו הצדדים במשותף לכבד את הסדר הטיעון בנוגע לרכיב הפסילה והשאלה העומדת להכרעה היא האם בדין סטה בית משפט קמא מהסדר הטיעון, בנוגע לרכיב זה.

22. אמות המידה באשר לכיבודם של הסדרי טיעון הותוו בע"פ 1958/98 **פלוני נ' מדינת ישראל** (25.12.2002) (להלן: "**עניין פלוני**") ואומצו בעקביות בפסיקת בתי המשפט המאוחרת לה.

23. נקבע כי הסדר הטיעון כשלעצמו הוא שיקול מרכזי בגזירת הדין וככלל סטייה ממנו תיעשה **לעיתים נדירות וחריגות בלבד**. הטעם לכך נעוץ בחשיבות הרבה הנובעת להסדרי הטיעון וביתרונות הגלומים במוסד זה, המיטיב הן עם הנאשם והן עם האינטרס הציבורי. (ראו: ע"פ 2859/18 **מוחמד ח'ארוף נ' מדינת ישראל** פס' 8 (11.11.2018) (להלן: **עניין ח'ארוף**) וע"פ 2021/17 **מצגר נ' מדינת ישראל**, פס' 11 (30.4.2017) (להלן: "**עניין מצגר**").)

24. עם זאת, בתי המשפט אינם כבולים בהסדרי הטיעון הנקשרים בין הצדדים, ושומה עליהם לבחון האם ההסדר הינו ראוי, אם לאו. המבחן אשר אומץ בפסיקה לצורך כך הוא "**מבחן האיזון**" לפיו על בית המשפט לבחון האם התקיים איזון "**בין טובת ההנאה הצומחת לנאשם מהסדר טיעון לעניין העונש, לבין אינטרס הציבור כפי שהוא בא לידי ביטוי בעונש שבית-המשפט גוזר**" (**עניין פלוני**, בעמ' 606; עניין מצגר בפס' 12).

25. על מנת לקבוע האם אכן התקיים איזון זה, על בתי המשפט לבחון מהו העונש שראוי היה להשית על הנאשם, אלמלא הסדר הטיעון, ומהי מידת ההקלה שניתנה לו עקב הסדר הטיעון (ראו: **עניין פלוני**, בעמ' 609; **עניין מצגר** בפס' 12). כן נקבע כי מקום בו העונש המוצע חורג **במידה משמעותית** מטווח הענישה הסביר בנסיבות העניין, תהא הצדקה לסטייה מההסכמת הצדדים (ע"פ 5504/12 **מסרי נ' מדינת ישראל** (7.2.2013), וראו גם: **עניין ח'ארוף** בפס' 8). לצורך הכרעה בשאלות אלו על בתי המשפט להתחשב, בין היתר, בקשיים הראייתיים הצפויים לתביעה באם תידרש לנהל את ההליך במלואו (**עניין מצגר**, פס' 12-13).

26. ויובהר כי גם במקרה בו ישתכנע בית המשפט כי קיימת הצדקה לסטות מן ההסדר ולגזור את הדין על פי שיקול דעתו, עליו להביא במניין שיקוליו לקולא, את העובדה שהנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון, והסתמך על כיבודו ולא למצות עמו את הדין. (**עניין פלוני**, בעמ' 609 ו-612 **ועניין מצגר** פס' 13).

מן הכלל אל הפרט

27. בית משפט קמא בחן את הסדר הטיעון על פי אמות המידה המקובלות בפסיקה ובכללן, נסיבותיו האישיות של המערער, היות האירוע חריג לאופן נהיגתו הזהירה של המערער, דרך כלל, לקיחת האחריות והודאה באשמה וכן העובדה כי היה בהליך הפלילי כדי להרתיעו. האמור, בצד הקשיים הראייתיים המהותיים בראיות התביעה, ופסה"ד בבג"ץ, הובילו את בית משפט קמא לקבוע כי הסדר הטיעון ככל הנוגע לרכיב המאסר, סביר בנסיבות העניין ויש בענישה המוסכמת כדי להשיג תכלית הענישה.

28. עם זאת, מצא בית משפט קמא כי הסדר הטיעון ברכיב הפסילה "חורג משמעותית ואינו עומד בקנה אחד עם האינטרס הציבורי", משאינו נותן מענה למסוכנות הנובעת מהמשך נהיגתו של המערער, ועל כן סטה מהסדר הטיעון ברכיב זה והטיל על המערער פסילה לצמיתות.

29. בית משפט קמא הביע בפני הצדדים את הסתייגותו זו בהקשר לרכיב הפסילה המוסכם, כבר בעת שמיעת הטיעונים לעונש (עמ' 198 לפרוטוקול מיום 28/10/18) ונענה על ידי ב"כ המשיבה כי מצבו הרפואי של המערער יבחן בתום תקופת הפסילה. בטרם יושב לו רישיון הנהיגה, יישקלו כלל נתוניו הרפואיים על ידי המר"ב"ד, שהוא הגורם המקצועי הרלוונטי במשרד התחבורה, תוך מתן הדעת למכלול טענות הצדדים בהליך זה, וכשלנגד עיניו המסמכים וחוות הדעת שהיוו חלק מהמסד הראייתי בתיק זה. הצדדים חזרו על טיעוניהם אלה גם בדיון שלפנינו.

30. בית משפט קמא נימק את אי כיבוד הסדר הטיעון בהסתמכו על מצבו הרפואי של המערער, ובכך שנותר פתח לכך שהמערער ישוב וינהג בעתיד, ועל כן הכביד ברכיב הפסילה בכך שהורה על פסילה לצמיתות. הוא לא דחה במפורש את טענת המשיבה כי רכיב הפסילה מצוי בטווח הענישה לעבירות מסוג זה ואינו חורג ממנו, ולא נימק את אי כיבוד הסדר הטיעון ברכיב הפסילה בכך שתקופת הפסילה המוסכמת קצרה מדי (ר' פרוט' הטיעונים לעונש מיום 28.10.18 שו' 1 - 3 בעמ' 198).

31. סבורים אנו כי בכך שגה בית משפט קמא. המידע שנמסר לבית המשפט על מצבו הרפואי של המערער נועד, מצד המשיבה, להצדיק את ההגעה להסדר הטיעון. כתב האישום לא תוקן בעקבות מידע זה, ועדיין נאמר בו שהמערער סטה מנתיבו מסיבה שאינה ידועה. משכך, ומשלא הסכימו הצדדים על פרטים נוספים, שאינם כלולים בכתב האישום ושביט המשפט רשאי להסתמך עליהם, לא רשאי היה בית המשפט להסתמך על מצבו הרפואי של המערער כשיקול המצדיק סטייה מהסדר הטיעון. כזכור, סטייה מהסדר טיעון תהא רק במקרים יוצאי דופן וחריגים. מבלי לגרוע מהאמור לעיל מוצאים אנו טעם בדברי ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא, כי מצבו הרפואי של המערער ושאלת כשירותו לנהוג יבחנו בבוא העת על ידי הגורם המקצועי המוסמך לכך, אשר חזקה עליו כי יהיו לנגד עיניו כלל הנתונים הרלוונטיים לצורך החלטתו האם יש לאפשר למערער לשוב ולנהוג.

32. לאור האמור לעיל אנו מקבלים את הערעור ומורים כי רכיב הפסילה אשר הושת על המערער יועמד על 7 שנים, בניכוי ימי פסילתו בתיק זה. יתר רכיבי גזר הדין יותרו על כנם.

33. בהתאם להסכמת הצדדים בפרוטוקול הדיון מיום 12.3.2019, תשלח המזכירות את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ט' ניסן תשע"ט, 14 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.

מיכל ברק נבו, שופטת

דבורה עטר, שופטת

שמואל בורנשטיין, שופט